

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-
дың Ғылыми-әдістемелік кеңесі
2020 ж. «22» 06 мәжілісінің
№ 6 хаттамасымен
БЕКІТІЛГЕН

Оқу ісі жөніндегі проректор
Хикметов А.К.

**БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ PhD ДОКТОРАНТУРАҒА ТҮСУШІЛЕР ҮШІН
"8D03201–ЖУРНАЛИСТИКА» МАМАНДЫҚ БОЙЫНША ТҮСУ
ЕМТИХАНЫНЫҢ БАҒДАРЛАМАСЫ**

АЛМАТЫ 2020

Бағдарлама жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің кәсіптік оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына қабылдаудың үлгі ережесі негізінде және "8D03201 - Журналистика" білім беру бағдарламасының паспортына сәйкес жасалған.

Бағдарлама Баспасөз және электронды БАҚ кафедрасы мәжілісінде қарастырылған
Хаттама № _____ « _____ » _____ 2020 ж.

Кафедра меңгерушісі _____ **Г.С. Сұлтанбаева**

Факультеттің әдістемелік бюросында мақұлданған
Хаттама № _____ « _____ » _____ 2020 ж.

Әдістемелік бюро төрайымы _____ **М.О. Негізбаева**

Ғылыми кеңес мәжілісінде бекітілген
Хаттама № _____ « _____ » _____ 2020 ж.

Ғылыми кеңес төрағасы,
Факультет деканы _____ **С. Медеубек**

Ғалым хатшы _____ **Р.С. Жаксылыкбаева**

МАЗМҰНЫ

1. Мамандық бойынша түсу емтиханының мақсаттары мен міндеттері ғылыми және педагогикалық даярлықта:

Түсу емтиханының бағдарламасының мақсаты: PhD докторанттарды даярлау деңгейі мен жоғары оқу орны қызметіне қойылатын міндетті талаптарды көрсету үшін білім беру сапасына кепілдікті қамтамасыз ету.

Ғылыми және педагогикалық даярлаудың міндеттері:

- журналистика және бұқаралық коммуникация құралдары саласында біліктілігі жоғары, бәсекеге қабілетті мамандар даярлау;
- бұқаралық коммуникацияның теориялық мәселелерін, журналистика мен педагогикалық қызметтегі жаңа технологияларды игеруде PhD докторанттардың теориялық және жеке даярлықтарын тереңдету;
- Бұқаралық коммуникация жүйесін қамтамасыз ететін әлеуметтік және қоғамдық үдеріске қажетті аса маңызды әрі іргелі білімдерді игеру;
- журналистика және бұқаралық коммуникация саласында ғылыми болжамдар жасау дағдыларын үйлестіру;
- жоғары оқу орындарында ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізу және дәріс беру тәжірибесін алу;
- бұқаралық ақпарат құралдарының қоғамның телекоммуникациялық және ақпараттық нарықпен өзара байланысы салаларында теориялық және практикалық зерттеу дағдыларын игеру, түрлі медиа-құрылымдар мен медиакомпаниялар арасында өзара байланыс орнату;
- ғылыми зерттеулерді ұйымдастыру мен өткізуге бейімделуге қажетті ғылыми-зерттеу жұмыстарының тәсілдерін игеру;
- жоғары оқу орындарындағы педагогика мен психология саласы бойынша қажетті білім алу және ЖОО-да оқытушылық тәжірибе жинақтау.

2. PhD докторантураға түсуші тұлғалардың даярлық деңгейлеріне қойылатын талаптар

"8D03201 – Журналистика" PhD докторантурасының білім беру бағдарламасын меңгеруге ниет білдірген тұлғалардың білім деңгейі – талапкерлерде магистр дипломының болуы, сондай-ақ кемінде 1 жыл жұмыс өтілі қажет. Бағдарламаға шет тілі және мамандық бойынша емтихан бойынша шекті көрсеткіштерден өткен талапкерлер қабылданады.

PhD докторантурасына азаматтарды қабылдау тәртібі жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің кәсіптік оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына қабылдаудың үлгі қағидаларына және кадрларды даярлау бағыттарының жіктеуішіне сәйкес белгіленеді.

Қүзіреттілік:

білікті болуы керек: кәсіби және ғылыми-педагогикалық қызметте, ғылыми зерттеу қорытындыларын түсіндіру, таныстыру, солардың негізінде практикалық кепілдемелер ұсынуда; коммуникативтік үдерістердің тенденцияларын болжауда; кәсіби қатынастарда және мәдениетаралық коммуникацияда; ақпараттық кеңістік проблемаларын шешуде; тұлғалық және кәсіби дамуға даяр болу керек.

3. Білім беру бағдарламасының пререквизиттері

PhD – магистратура докторантурасының білім беру бағдарламаларын меңгеруге ниет білдірген тұлғалардың алдыңғы білім деңгейі.

Пререквизиттер:

1. KZh 5303 Конвергенттік журналистика – 5 қр.
2. IFN 5201 Ғылым тарихы мен философиясы – 3 қр.

4. Емтихан тақырыптарының тізімі

«Қазақстандық БАҚ қалыптасуының саяси-экономикалық және әлеуметтік аспектілері» пәні

1. Әлеуметтік институттар, ұйымдар және саяси ойыншылар

Әлеуметтік институттар, ұйымдар және саяси ойыншылар. Демократиядағы үкіметер мына бөлімдерден тұрады: жоғары; заңаралық;

2. Саяси коммуникация

Саяси коммуникация. Саяси коммуникациядағы фундаментальды түсінігі: мақсаты, спикерлер, аудитория, ақпарат желілері. Ұзақмерзімді саяси коммуникация: саяси стратегиялар, қоғамдық қызығушылық, ресми жаңалықтар және бейресми жаңалықтар. Мамандандырылған коммуникация. Саяси қоғам: бағыттар, жолдау, тақырыптар, қаржыландыру көздері.

3. Медиа жүйеде таралған талдау тәсілдері

Бұқаралық ақпарат құралдарындағы маңызды және сапасы жоғары зерттеу тәсілдері. Контенттік талдау. БАҚ-ғы мәтінге талдау. Әлеуметтік ақпараттарды жинау тәсілі. Мониторинг және БАҚ-қа талдау. БАҚ-ғы әлеуметтік мазмұндағы ақпараттарға талдау жасау.

4. Саяси жүйе. Саяси дебаттар

Саяси жүйе. Тың тарихи мәліметтер: ұлттық жағдайдың маңыздылығын білу, негізгі саяси факторды және болып жатқан саяси сценарийге талдау жасау. Халықаралық стандарт негізінде. Саяси дебаттар. Тың тарихи мәліметтер: әлеуметтік, саяси, экономикалық және идеологиялық дебаттардың соңғы оң жылдықтағы жеңістері және жеңілістерінің маңыздылығын айту. Халықаралық стандарт негізінде.

5. Баспасөздің саяси факторға әсері

Баспасөз. Баспасөздің саяси факторға әсері. Саясаткерлер баспасөзбен және баспасөзсіз жағдайы. Баспасөз Институционалдық-өркендету және Институционалдық-қауіп төндіру факторы ретінде. Баспасөз және демократия.

«Ғылыми-танымдық журналистика» пәні

1. Ғылыми журналистика ұғымы, мәні

Ғылыми журналистиканың БАҚ жүйесіндегі маңызы мен орны. Ғылым мен журналистиканың байланысы туралы жалпы ұғым мен көзқарас, ерекшелік сипаты, тарихы, қызметтік әдістері.

2. Ғылым мен техника жетістіктерін жариялаудағы БАҚ-тың рөлі

Ғылыми жарияланым міндеттері, қағидалары. Журналистикадағы ғылыми жарияланым формалары, жанрлары, БАҚ-тағы ғылым туралы шығармалардың түрлері: ғылыми-танымдық, ғылыми-анықтамалық, көркем-ғылыми.

3. Ғылыми жарияланымның ақпараттық, дүниетанымдық және тәжірибелік функциялары, ғылыми-танымдық стильдің ерекшеліктері.

Ғылыми журналистика жанрында жұмыс істеу технологиялары. Түрлі бұқаралық коммуникация құралдарындағы ғылыми тақырыптардың материалдық ерекшеліктері. Журналистің ғылымды танытуда орын алатын ақпараттық көздері.

4. Ғылымның қазіргі түрлі салаларындағы жаһандық дағдарыс жағдайларын көрсететін негізгі мәселелер

Жердің жаһандық проблемаларының қазақстандық шынайы бейнесі. БАҚ және ғаламдық өзгерістердің жариялануы. Ақпараттық саясат және ғылыми жетістіктер.

5. Қазіргі ғылымның маңызды мәселелерін жариялаудағы отандық БАҚ қызметінің басты кемшіліктері.

Отандық БАҚ-тағы ғылыми жаңалықтар мен жетістіктер жариялаудың проблемалары, әлемдік озық тәжірибелер.

«Қазіргі медиа технологиялар» пәні

1. Қазақстанның медиаобразы

Еліміздің медиалық образы. Медиакеңістіктегі Қазақстан бейнесін қалыптастыратын түрлі шығармашылық қызметтер қатарындағы журналистің рөлі, журналист мәтіндеріндегі Ел образы. Қазақстан медиаобразының көпсатылы құрылымы; болған оқиғалардың шынайылығы және олардың БАҚ-тағы көрінісі мен оның Елдің медиаобразына ықпал етуі. Елдік медиаобраз мониторингінің құрылғылық әдістері.

2. Зерттеу қорытындыларды талдау және жүргізу әдістері.

«Қазақстан медиаобразы» түсінігі әлеуметтік әлемнің қоғамдық сана жиынтығы ретіндегі образының әлеуметтік-психологиялық тұрғыдағы контекстінде қарастыру. «Қазақстан медиаобразы» журналистика теориясы контекстінде. Қазақстанның заманауи медиаобразын қалыптастырудағы тарихи алғышарттар. Елдік медиаобразды зерттеу. БАҚ-та насихатталатын көрсеткіштер арқылы Қазақстанның образдық құрылымын игеру.

3. Мультимедиялық технологиялар дәуіріндегі бұқаралық ақпарат құралдарының даму беталысы

Қазіргі кезеңдегі жаңа медиалар. Масс-медиа саласындағы конвергенция. Журналист жұмысына қойылатын талаптарды түрлендіру. Мультимедианы дамыту және аудиторияның қызығушылықтарын қалыптастыру.

4. Мәтіндер мен олардың таралу арналарының түрлері

Мәтіннің ақпараттық қанықтылығы. Вербальді және визуалды коммуникация ерекшеліктері. БК зерттеудің семиологиялық тәсілдері. Ю.Лотман, М.Бахтин, В. Топоров және т.б. еңбектері.

5. Ақпарат арналары және қазіргі жағдайларда бұқаралық коммуникация құралдарының даму ерекшеліктері

Бұқаралық коммуникация құралдарының даму жолдары. Бұқаралық коммуникация құралдарының жаһандануы. Мемлекеттің ақпараттық саясаты. Жаңа ақпараттық технологиялар.

Discipline «Organization and planning of scientific researches»

1. Methods and principles of organization, planning and management of research

World experience of management and organization of science. Features of the organization, conduct and management of R&D in industrialized countries. Scientific and technical potential and its structure. Public sector research and development. Government support for research and development. Commercial research sector in science. Improving the organization and financing of science in Kazakhstan. The tasks of preserving the potential of science in the course of its reorganization. On the status of the National Academy of Sciences. Law «On Science». Integration of science and education.

2. Elements of the theory and methodology of scientific and technical creativity

Scientific work as a reflection of the realities of the world. Formation of situations that require finding a scientific solution. System research facility. The role of insight. Reception of universality. Sensation, imagination and worldview. Activation of creative thinking. The nature of the interactions. The value of creativity in the development of the scientific picture of the world.

3. Creating hypotheses for academic research

The choice of research topic. The choice of data collection method for research in the field of communications. Stages of research work-planning, organization and implementation. Methods of conducting theoretical and empirical research. Complex hypotheses. Planning and execution of experimental (empirical) research.

4. Work with databases and scientific literature

Types of scientific sources. Search systems and databases of scientific and technical information. Search and selection of sources. Checking of sources. The correctness of the use of scientific databases and sources. Making links. Methods for studying sources. Critical Assessment. Thomson, Scopus, Web of Science bases and others.

5. Design and presentation of scientific papers

Methodological and procedural sections of the study. The structure of scientific work. Language and style of scientific research. Conclusions and results. Features of the preparation, protection of scientific self-presentation, organization and implementation of the protection results. Presentation design. Preparing for the performance. Technique and tactics of answering questions. Retention technology of the target audience. Presentation of research results and ideas to the scientific community through the publication of scientific articles.

Емтихан қортынды бағалар критериясы

Баға	Өлшемдер	Шкала, баллдар
Үздік	1. Барлық сұрақтарға дұрыс және толық жауап берілген; 2. Материал қисынды ретпен сауатты баяндалған 3. Шығармашылық қабілет көрсетілген.	90 - 100
Жақсы	1. Сұрақтардың барлығына дұрыс, бірақ толық емес жауап берілген, елеусіз жаңсақтықтар мен дәлсіздіктер орын алған; 2. Материал қисынды ретпен сауатты баяндалған, елеусіз жаңсақтықтар бар; 3. Шығармашылық қабілет көрсетілген, бірақ толық емес.	75 - 89
Қанағаттанарлық	1. Сұрақтарға негізінде дұрыс, бірақ жартылай жауап берілген, тұжырымдарда дәлсіздіктерге орын беріліп, қисын реті бұзылған, нақты жаңсақтықтар бар; 2. Материал сауатты баяндалған, бірақ қисын реті елеулі түрде бұзылған; 3. Шығармашылық қабілет әлсіз көрсетілген.	50 - 74
Қанағаттанғысыз	1. Сұрақтарға берілген жауаптарда өрескел қателер бар; 2. Жауаптарды баяндауда грамматикалық, терминологиялық қателерге жол берілген, қисын реті бұзылған; 3. Шығармашылық қабілет көрсетілмеген.	0 - 49

5. Ұсынылатын әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер:

1. Поляков Л. В. Основы политического консультирования. Издательство: КДУ, 2008 г., 240 с.
2. СМИ и политика: учебное пособие. Под ред. Л.Л.Реснянской. Издательство: Аспект-Пресс, 2007., 256 с.
3. Гуриев С. Мифы экономики: Заблуждения и стереотипы, которые распространяют СМИ и политики. Издательство: Альпина Бизнес Букс, 2010 г., 296 с.
4. Душенко К. Универсальный цитатник политика и журналиста. Издательство: Эксмо, 2006 г., 256 с.
5. Том Вулф. Новая журналистика и Антология новой журналистики. Издательство: Амфора, 2008 г., 300 с.
6. Алияров Е.К. Государственная информационная политика РК в условиях глобальной информатизации. – Алматы, 2006. – 400 с.

7. Ахметова Л.С., Григорьев В.К. Измерение демократии на выборах. – Алматы: ОО «ДОИВА», 2007. – 268 с.
8. Барлыбаева С.Х. Развитие информационного общества в мире и в Казахстане. – Алматы: Қазақ университеті, 2006. – 190 с.
9. Засурский Я.Н. Современный мир: глобальное информационное пространство//Вестник МГУ. Серия журналистика, 2005-№ 4-С.3-9.
10. Султанбаева Г.С. Политическая коммуникация в средствах массовой информации: зарубежный опыт и Казахстан / пер. Г.Ж. Жомартовой; науч.ред. С.Н. Велитченко. – Алматы: Қазақ университеті, 2012. – 305 с.
11. Сұлтанбаева Г.С. Саяси коммуникацияның негіздері мен тәжірибесі. – Алматы: Қазақ университеті. -2006.
12. Токаев К.К. Внешняя политика Казахстана в условиях глобализации, Алматы, 2001.

Қосымша әдебиеттер:

1. Барлыбаева С.Х. Коммуникационное развитие: национальный и международный аспекты: Учебное пособие - Алматы: КазНУ, 2008.
2. Барлыбаева С.Х. Массовая коммуникация: Учебное пособие -Алматы, 2008.
3. Буданцев Ю.П. Системность в изучении массовых информационных процессов.- М.,2006.
4. Вершинин М.С. Политические коммуникация в информационном обществе. – СПб, изд.Михайлова, 2001.
5. Дорнер Дж. Публикации в интернете. М., 2004
6. Медеуова Д.Т. СМИ РК в формировании и развитии политических процессов в условиях глобализации: дисс.д-ра полит.наук. – Алматы, 2004. – 353 с.
7. Ертýсбаев Е. Генезис выборной демократии в современном Казахстане: проблемы и перспективы. – Алматы: Жеті жарғы, 1996. – 218 с.
8. Кихтан В. Информационные технологии в журналистике. Ростов-на-Дону, 2004
9. Кравченко В.И. Власть и коммуникация: проблемы взаимодействие в информационном обществе. –СПб: 2003.
10. Назаров М.М. Массовая коммуникация в современном мире: методология анализа и практика исследований. – М: УРСС, 2003. – 240 с.
11. Почепцов Г.Г. Коммуникативные технологии XX века.-М.:Ваклер,2004.
12. Дж. Трент, Р.Риденберг. Коммуникация в политических кампаниях: принципы и практики. –М: 2001.